

Unikátní výstava k výročí osvobození Osvětimi: Svědectví z koncentráku, kde zemřelo nejméně 1,1 milionu lidí

Osvětimské album ŽENY I DĚTI? ROVNOU DO PLYNU!

OSVĚTIM – V říjnu 1941 začala výstavba největšího vyhlazovacího tábora za 2. světové války. Jmenoval se Osvětim a zemřelo v něm přes 1,1 milionu lidí! Šokující svědectví zachycují i unikátní snímky, jež budou vystaveny v Moskvě.

Text: Veronika Kynclová a sbírka Rozhovory s pamětníky ZMP
Foto: Židovské muzeum v Praze
Většinu lidí čekala v lágru smrt v plynu, další byli zastřeleni, jiní zemřeli zimou, na povzdychu či vyčerpáním... Z příběhů těch, kterým se podařilo uniknout z nejdůležitějších svědectví za jedno z nejdůležitějších svědectví o osudu lidí, kteří byli v táboře zavražděni. Jedná se totiž o jediný autentický dokument, jenž život v tamním koncentráku zachycuje. Kromě tří fotografií, které pořídl tajně vězni, neexistuje žádná jiná!

Vězňům oholili hlavy a navlékli je do pruhovaných mundurů.

Tři dny ve vagonu pro dobytek

J. R. (*1924, Huklivity, Zakarpatská oblast Ukrajina)
Chtěli nám oholit hlavy, ale my jsme se bránili a žádali je, aby nám vlasy jen zkrátily. Tehdy jsme ještě netušili, že nám nevezmou jen vlasy, ale i životy našich rodičů. O měsíc později nás čekal transport a tři dny a noci nás drželi ve vagonech pro dobytek. Nedostali jsme nic k jídlu ani k pití. Měli jsme tam jen kybl na vykonání potřeby... První večer byl hrozný. Bylo tam hodně mladých dívek. Zpívali jsme a doufali, že se nám zlepší nálada. Pak ale můj desetiletý bratr měl něco, čemu dnes říkáme předtucha, začal najednou plakat a řekl: „Vezou nás na smrt, zabijí nás, nebudeme žít.“ Všichni jsme začali hrozně plakat...

Matky čekají na selekci...

V táboře našlo smrt přes 960 tisíc Židů.

Cítili jsme zápach spáleného masa

J. R. (*1924, Huklivity, Zakarpatská oblast Ukrajina)
Do Osvětimi jsme přijeli 20. května pozdě odpoledne. Dlouho nás drželi ve vagonech, protože spousta transportů přijela z Rumunska a Podkarpatské Rusi, tak

že v plynových komorách a krematoriích měli plné ruce práce. Stáli jsme tam a nemohli uniknout zápachu spáleného masa. Viděli jsme kour, viděli jsme tábor a lidi v pruhovaném oblečení, ale nechápal jsem, o co jde... „Všichni

ven!“ Fvali pak na nás. „Každý půjde samostatně, žádné držení za ruce!“ Nevěděl jsem, že osoba, která drží za ruku dítě, skončí v plynu s ním. Můj otec neměl ještě ani padesát, ale s mým bratrem odešel do plynové komory.

V komorách skončili i postižení.

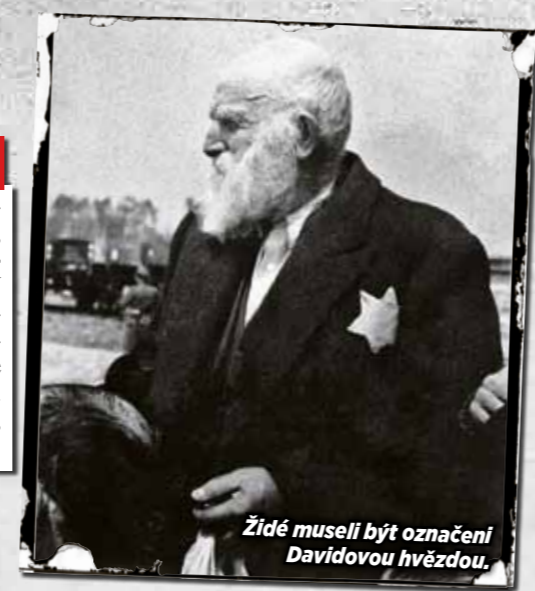

Cechoslováci, mezi nimiž byly i ženy a děti, fotili při cestě na smrt sami nacisté.

Matka i sestra šly rovnou na smrt

CH. D. (*1930, Neresnica, Ukrajina)
Když mi bylo čtrnáct, poslali nás na moje narození do Březinky. Nevěděl jsem, co to je... Byli tam lidé ze skupiny Komando Kanada, které vyklízelo zavazadla z vagonů. Zeptali se mě: „Mluvíš jidiš?“ Odpověděl jsem, že ano. A oni řekli: „Jdi se star-

ším bratrem, ne s matkou.“ Neřekli mi už proč, ale tuším jsem to, tak jsem je poslechl. Matka i sestřička šly rovnou do plynu... V Osvětimi jsme byli ve velmi špatných podmínkách. Šest lidí spalo na metru čtverečním. Když se chtěl jeden otočit, museli všichni. Náhodou jsme tam byli jen týden, pak nás poslali do Buchenwaldu.

Židé museli být označeni Davidovou hvězdou.

Děti zůstaly bez rodičů, nevěděly, co se děje, kde jsou. Dozorci ale měli jasné instrukce... Plyni!

Věžně vítala v Osvětimi brána s nápisem Práce osvobozuje.

Vzácné album našlo v roce 1945 Lili Jacobová, která se na některých záběrech poznala.

Černobílé snímky se nacházely v albu neznámého důstojníka SS. V roce 1945 toto album objevila tehdy 19letá Lili Jacobová, bývalá vězeňkyně. Narazila na něj v jedné kárárně v táboře Mittelbau-Dora v den osvobození. Historici album považují za jedno z nejdůležitějších svědectví o osudu lidí, kteří byli v táboře zavražděni. Jedná se totiž o jediný autentický dokument, jenž život v tamním koncentráku zachycuje. Kromě tří fotografií, které pořídl tajně vězni, neexistuje žádná jiná!

Výstavu s názvem Osvětimské album, která bude od 3. února do 3. dubna v Moskvě v Centru fotografie bratří Lumířů, připravilo Židovské muzeum v Praze. Návštěvníci tam mohou vidět skoro 200 fotografií, které byly pořízeny ve vyhlazovacím táboře Osvětim-Březinka na jaře roku 1944.

Osvětim byla osvobozena 27. ledna 1945. Za zdi tábora zemřelo dle oficiálních údajů 960 tisíc Židů, 70-75 tisíc Poláků, 21 tisíc Romů, 15 tisíc sovětských válečných zajatců, 10-15 tisíc příslušníků dalších národností (Češi, Slováci, Němci, Rusové, Francouzi, Jugoslávci...). Neoficiální zprávy však hovoří až o více než 3 milionech mrtvých.

Ze sprch »tekl« Gyklon B

S. V. (*1929, Teresva, Zakarpatská oblast Ukrajina)
Než jsme se dostali do bloku 14, šli jsme do sprch. Hned vedle nich bylo krematorium. Na zemi bylo mýdlo a byl tam příšerný zápach dehtu nebo něčeho podobného. Nemohli jsme přijít na to, co to je. Byl to Cy-

Transporty přivezly do tábora nové vězně.

Dívali se nám do úst, hledali zlato

J. V. (*1927, Brody, Ukrajina)
Byl tam důstojník SS, zřejmě Mengele, vysoký a hladce oholený v uniformě. Ukázal na mě rodiče, ať jdou vpravo, já s bratrem měl jít na druhou stranu. Neměli jsme ani čas na rozloučení. V ten samý den jsme dostali pruhované obleče-

klon B, který dali do sprch místo vody. A lidé se udusili k smrti. My přišli na řadu po nich a museli si všechno svěct. Když jsme byli všichni naří, přišli esesáci se psy a prohlédli nás. Pak nám oholili hlavy a dali nám dlouhé šedé šaty s krátkými rukávy. Bylo v nich příšerné, když byla zima nebo přelo.

Nabídka platí od středy 27. ledna do úterý 2. února 2016

PŘESNĚ PODLE MÉHO GUSTA.

Jablko Golden Delicious
volné, 1 kg
Česká republika
dříve 39,90

-32%

26⁹⁰

Vepřová krkovička bez kosti
cena za 1 kg
dříve 139,90

-42%

79⁹⁰

MADETA JIHOČESKÉ MLÉKO polotučné trvanlivé
1,5 l
dříve 18,90

-42%

10⁹⁰

Sedčanský SMETANOVÝ
Sedčanský HERMELIN

-26%

MULTI PACK od 2 kusů

Sedčanský Hermelin
100 g, více druhů
při koupi 1 ks 29,90

21⁹⁰

FERNET Stock
0,5 l, více druhů
dříve 169,90

-41%

99⁹⁰

Zewa Deluxe
8 rolí, 3vrstvý
dříve 104,90

-42%

59⁹⁰